

Plantedirektoratet

Besvarelse/kommentering af to af landbrugets (Landbrug & Fødevarer) høringssvar på gødskningsloven.

Det Jordbrugsvidenskabelige
Fakultet

Susanne
Elmholt

Dato: 19.08.2009

Dir.: 8999 1858
E-mail:
susanne.elmholt@agrsci.dk

Plantedirektoratet har d. 18/8 kl. 11 anmodet DJF om hjælp til at besvare/kommentere to af landbrugets (Landbrug & Fødevarer) høringssvar på gødskningsloven. Deadline for besvarelse/kommentering d. 19/8 kl. 16.

Besvarelsen er udarbejdet af seniorforsker og temakoordinator for miljø og bioenergi Finn P. Vinther sammen med seniorforskerne Elly Møller Hansen, Birte Boelt, Christen D. Børgesen, Ib Sillebak Kristensen, Jørgen Eriksen, Per Kudsk og Preben Olsen.

Side 1/5

Med venlig hilsen

Susanne Elmholt
Koordinator for DJF's myndighedsrådgivning

1: Tiltaget forbud mod omlægning af fodergræsmarker mellem 1. juni til 1. februar

Kommentar fra landbruget: Teksten: "Det foreslås endvidere, at der med hjemmel i bemyndigelsen fastsættes regler om, at omlægning af fodergræsmarker ikke må finde sted i perioden 1. juni til 1. februar" bør ændres til: " Det foreslås endvidere, at der med hjemmel i bemyndigelsen fastsættes regler om, at omlægning af fodergræsmarker til andre afgrøder ikke må finde sted i perioden 1. juni til 1. februar.

Ændringen er nødvendig for at sikre god management af varige græsarealer, hvor det optimale omlægningstidspunkt ofte er i juli og august. Jf. eksempelvis Græskalenderen på LandbrugsInfo.

Spørgsmål fra PD: DJF bedes estimere den ændrede kvælstofudvasknings størrelse, hvis forslaget blev imødekommet. Andre kommentarer er ligeledes velkomne, hvis DJF f.eks. har nogle kommentarer om det optimale omlægningstidspunkt som nævnt i høringssvaret fra landbruget.

Kommentar fra Danske mælkeproducenter: Det foreslåede forbud mod omlægning af fodergræsmarker i tidsrummet 1. Juni til 1. Februar er en væsentlig indgriben i planlægning af et optimalt sædskifte på en mælkeproduktion. Uden at kende grundlaget for den beregnede reduktion af udvaskning til vandmiljøet, tillader foreningen sig at stille spørgsmålstejn ved beregningen. Omlægning sker af udtjente marker, og erfaringsmæssigt når den efterfølgende afgrøde i mange tilfælde at optage en væsentlig del af den frigivne kvælstofmængde. Mange jorde kan ikke omlægges i det tidlige forår - især ikke på lavbundsarealer - og derfor begrænses udbyttepotentialet ved forårsudlægning af nye fodergræsmarker betydeligt ligesom den langsigtede kvalitet af forårsudlagte fodergræsmarker erfaringsmæssigt er lavere i praksis. På den baggrund opfordrer Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter til, at det omtalte krav revurderes og at perioden med omlægningsforbud indsnævres mest muligt. Erfaringsmæssigt har forårsomlagte fodergræsmarker endvidere behov for større gødnings-tilførsel end efterårsomlagte, hvilket vil mindske den beregnede mindre udvaskning.

Spørgsmål fra PD: DJF bedes estimere den ændrede kvælstofudvasknings størrelse, hvis forslaget om at indsnævre omlægningsforbuddet mest muligt blev imødekommet. Nu nævner mejeriforeningen ingen datoer, så prøv evt. at give et billede af, hvad det betyder for kvælstofudvaskningen hvis perioden blev kortet ned med hhv. 1, 3 og 6 mdr. Andre kommentarer er ligeledes velkomne, hvis DJF f.eks. har nogle kommentarer om muligheden for at omlægge græsmarker på lavbundssteder i foråret som nævnt i høringssvaret fra landbruget.

DJF svar

Det er anslået, at udsættelse af tidspunkt for omlægning fra efterår til forår vil reducere udvaskningen med 25-50 kg N/ha, hvorfor det foreslåede tiltag om at omlægning kun må foretages mellem 1. februar og 1. juni formodes at have reducerende effekt på udvaskningen. Omlægningen vil på de fleste jordtyper kunne foretages i denne periode, men på lavbundslande vil det ofte være vanskeligt på grund af våde arealer, at omlægge inden 1. juni. Der er ikke forsøgsmæssigt belæg for kvantitativt at anslå, hvad en udsættelse af omlægningen med 1, 3 eller 6 mdr. vil betyde for udvaskningen. Dog viser forsøg, at hvis f.eks. rajgræs udlægges senest 1. august, vil afgrøden kunne optage betydelige mængder kvælstof i løbet af efteråret (85 – 168 kg N/ha). Da der er risiko for at et udlæg anlagt før 1. juni fejler, er det vores vurdering, at en udsættelse af omlægningsdatoen til 1. august ikke vil øge den samlede udvaskning betydeligt. Hvis det er muligt at administrere, kunne 1. august evt. gælde for lavbundslande og 1. juni for øvrige jorde.

2: Tiltaget om ingen jordbearbejdning før forårssåede afgrøder

Lovforslag: Det foreslås at der fastsættes regler om, at der forud for vårsåede afgrøder ikke må foretages jordbearbejdning fra høst af forfrugt til 1. november på lerjord og 1. februar på sandjord.

Kommentar fra landbruget: Forbuddet mod jordbearbejdning må ikke være totalt, idet det af hensyn til fremspiring af ukrudt og spildplanter i visse dyrkningssystemer kan være nødvendigt at foretage en jordbearbejdning efter høst af afgrøden. Hvis denne mulighed forsvinder, vil forslaget kunne få for vidtgående negative konsekvenser for dyrkning af visse specialafgrøder. F.eks. kartofler, hvor det af hensyn til plantesundheden og sortsægtheden er meget afgørende, at spildkartofler bringes til spiring og efterfølgende bekæmpes.

Kommentar fra Brancheudvalget for frø: Produktionen af græs,- kløver og havefrø er afhængig af at kunne frembringe en ren afgrøde uden bl.a. græsukrudt, derfor må muligheden for at kunne behandle jorden i 'frie' efterår uden plantedække ikke begrænses.

Spørgsmål fra PD: DJF bedes estimere den ændrede kvælstofudvasknings størrelse, hvis forslagene om at friholde kartofler og frø fra tiltaget ingen jordbearbejdning. Andre kommentarer er ligeledes velkomne, hvis DJF f.eks. har nogle kommentarer om hvorvidt der er andre muligheder for ukrudtsbekæmpelse i kartoffel og frøproduktion som f.eks. sprøjtning og afbrænding.

DJF svar vedr. dyrkningsmæssige konsekvenser

Dansk frøavl oplever stigende forekomst af ukrudt, især græsukrudt, hvoraf nogle arter ikke kan bekæmpes direkte i selve frøafgrøden. Samtidig er aftagerens krav til renhed i frøvaren stigende. Derfor lægges der stigende vækst på ukrudts-bekæmpelsesstrategier i sædskiftet generelt og især umiddelbart op til anlæg af frøafgrøden. Endvidere anlægges en stigende andel af græsfrøudlæg i vårsåede afgrøder netop for at mindske problemer med græsukrudt. Jordbearbejdning i efteråret er et væsentligt element i integrerede ukrudtsbekæmpelses-strategier, specielt ved bekæmpelse af flerårigt ukrudt. Gentagne harvninger i efteråret er reelt det eneste alternativ, der eksisterer til kemisk bekæmpelse af kvik. Såfremt jordbearbejdning i efteråret forud for forårssåede afgrøder forbydes, vil der i de fleste sædskifter ikke eksistere noget reelt alternativ til kemisk bekæmpelse. Mht. de konkrete kommentarer vedrørende bekæmpelse af spildkartofler i kartoffelsædskifter og græsukrudt i græsfrø-sædskifter er det korrekt, at jordbearbejdning i efteråret kan være en del af bekæmpelsesstrategien. Eksempelvis eksperimenteres der p.t. med kombination af kemisk bekæmpelse og gentagne harvninger i efteråret med henblik på at øge andelen af spildkartofler, som bortfryses. Tilsvarende kan gentagne harvninger i efteråret være en effektiv måde at øge fremspiringen af enårigt

græsukrudt på og dermed reducere mængden af frø i jorden. Da græsukrudt er et stigende problem i græsfrøavl, som er svært at løse ved kemisk bekæmpelse, er der behov for adgang til så mange forskellige tiltag, som muligt. Helt overordnet set vil et forbud mod jordbearbejdning forud for såning af forårssåede afgrøder generelt mindske mulighederne for at implementere integrerede ukrudtsbekæmpelsesstrategier og dermed forventes anvendelse af herbicider at blive øget.

DJF svar vedr. miljømæssige konsekvenser

Der findes kun få undersøgelser af hvilken effekt forskellige jordbearbejdningstidspunkter har på udvaskningen, og da disse undersøgelser udviser en betydelig variation er det særdeles vanskeligt at give et bud på hvilken effekt det vil have på udvaskningen hvis kartofler og frøgræs friholdes for forbuddet om jordbearbejdning i efteråret. Det er dog vurderet at en ud-sættelse af jordbearbejdningstidspunktet til tidligt forår reducerer udvaskningen med 10-25 kg N/ha, forudsat at der ikke stubbearbejdes eller ukrudtbehandles (ukrudt optager også kvælstof) i efteråret.

I de senere år har arealet med kartofler og frøgræs udgjort 10-12 % af vår-såede afgrøder. Det betyder, at hvis kartofler og frøgræs friholdes for forbuddet om jordbearbejdning i efteråret, vil tiltagets effekt på ca. 840 tons N blive reduceret med 80-100 tons N.